

Сучасні методи навчання у підготовці мабутнього вчителя в Республіці Польща

Ольга ШАПРАН,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
ORCID ID 0000-0002-7514-6632,

Наталія БАБЧЕНКО,

аспірант кафедри педагогіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
ORCID ID 0000-0002-0462-2806

У статті розглянуто різні підходи до класифікації методів навчання в Україні й Польщі. Проаналізовано класифікацію методів навчання польської ученої Ф. Шлоски (F. Szloska). Визначено основні чинники вибору викладачами у вищій школі методів навчання студентів; розкрито зміст популярних у Польщі інноваційних методів, які використовують у професійній підготовці майбутніх учителів («головоломка», «метаклан», «дебати», «конференція ідей», «панельна дискусія», «фішбон», метод випадків, метод ситуацій, мікруптинг, метод снігової кулі).

Визначено, що перевагами запропонованих методів навчання, які активно використовують у практиці роботи вищих закладів освіти в підготовці майбутніх учителів, є активізація діяльності студентів у процесі практичної роботи; групова робота, зміна різних команд; суперництво в процесі ігрової взаємодії.

У статті доведено, що поставлене перед вітчизняними й польськими педагогами завдання розвитку особистості під час професійної підготовки майбутніх учителів вимагає використання їхньої практики комбінацій різних методів навчання, створення власної індивідуальної стратегії вибору методів навчання.

Ключові слова: методи навчання, прийоми навчання, класифікація методів навчання, реформування освіти, індивідуальна стратегія вибору методів навчання, професійна підготовка, майбутні вчителі.

Постановка проблеми. На сучасному етапі, в епоху інтеграції і глобалізації, освітні проблеми різних країн часто збігаються. Нині Республіка Польща й Україна перебувають у процесі модернізації систем вищої освіти. Реформування і зміни у вищій освіті Республіки Польща розпочато з підписання Закону «Про вищу освіту» від 27 липня 2005 р., який зазнав модифікацій у 2011 р. шляхом прийняття Законів «Про зміну Закону Про вищу освіту», «Про

наукові ступені і наукове звання, а також про зміну деяких інших законів» та ін. Реформи української вищої школи активізувалися з липня 2014 р. після прийняття Верховною радою України Закону «Про вищу освіту». Республікою Польща набутий значний досвід освітніх реформ. Без перебільшення, можна стверджувати, що здобуття вищої освіти в сусідній Польщі є сьогодні більш доступним для майбутніх абітурієнтів ніж в Україні, адже не вимагає здачі ЗНО. За три останніх роки кількість студентів із України у Польщі зросла від 10 до 36 тис. осіб. У сучасних реаліях Україна й Польща конкурують у правах підготовки майбутніх фахівців.

Основним завданням вищої педагогічної освіти України є її наближення до європейських освітніх стандартів у інтеграції до європейського освітнього простору. У цьому контексті досвід реформування освітньої системи Польщі є надзвичайно цінним для нашої держави, оскільки Польща й Україна мають багато спільного в історичному й соціально-культурному розвитку.

Дослідниця Н. Євтушенко під час розгляду концепцій підготовки майбутніх учителів у Польщі доводить пріоритетність методичної підготовки, необхідної для щоденної професійної праці. Ця концепція передбачає, що у підготовці до професії вчителя досить важливими є набуття методичних навичок і вміння ефективно їх застосовувати [1, с. 57]. О. Кучай вказує на приділення значної уваги викладанню фахових методик у закладах вищої освіти Польщі в процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Науковець доводить, що за результатами вивчення цих дисциплін майбутній учитель має здійснити узагальнення суспільних явищ; проаналізувати стратегії практичних дій в обраних контекстах освітньої діяльності; оцінити придатність обраних методів для визначених освітніх дій; оволодіти суспільними компетенціями (потреба

навчання упродовж життя, професійного вдосконалення, особистого розвитку, самооцінювання власних компетенцій, у відповідальному ставленні до професійної роботи, у критичному оцінюванні педагогічної практики [2, с. 60–61]. Отже, сучасні методи й прийоми навчання відіграють значну роль у професійній підготовці і становленні майбутнього вчителя, його особистісному зростанні, розвитку індивідуальних стратегій педагогічної діяльності.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Значущими у контексті нашого дослідження є праці польських науковців щодо: професійної підготовки вчителів (В. Войтинський, Т. Левовицький, К. Павловський, З. Рута); методики професійної освіти (К. Полак, К. Симела, Б. Урбан, Я. Фігурський); методів навчання у закладах освіти (Д. Бернацька, М. Веглінська, Е. Гродецька, М. Нагайова, М. Тарашкевич, Р. Тарка, Р. Савіцька) тощо. У працях вітчизняних науковців розглянуто такі аспекти підготовки майбутніх учителів у Польщі: педагогічна освіта та її розвиток (Ю. Гришук, Т. Кристопчук, Н. Ничкало); система професійної підготовки вчителя і шляхи її оптимізації в умовах розвитку сучасної освіти в Польщі (А. Василюк, Я. Морітз, Е. Нероба) тощо.

Ефективність засвоєння знань і формування у студентів професійних умінь і навичок безпосередньо залежить від правильно дібраних методів навчання як способів, що спонукають до позитивних результатів у процесі професійної підготовки. У сучасній українській дидактиці наявні різні підходи до класифікації методів навчання: за джерелом передачі й сприймання навчального матеріалу (С. Перовський. Є. Голанд); за основними дидактичними завданнями (М. Данілов, Б. Єсіпов); за співвідношенням методів викладання із методами навчання (М. Махмутов); за логікою передачі й сприйняття навчальної інформації (С. Шаповаленко); за типом (характером) пізнавальної діяльності (І. Лернер, М. Скаткін) та ін. На жаль, у сучасних підручниках із педагогіки найбільш поширеною вважають класифікацію методів навчання відомого російського педагога Ю. Бабанського. Однак, варто зазначити, що сучасна педагогіка, яка розвивається швидкими темпами, потребує більш новітніх класифікацій методів навчання, що враховують нові підходи до їх диференціації.

Тому **метою статті** є звернення до дослідження використання методів навчання у професійній підготовці майбутніх учителів у Польщі.

Виклад основного матеріалу. Термін «метод навчання» (*metod nauczania*) польські вчені розуміють як упорядкований спосіб діяльності викладача і студентів, що спрямований на ефективне розв'язання освітніх завдань; спосіб досягнення мети; напрям у навчанні, який визначає стратегію навчальної діяльності викладача [6, с. 152].

Проблему сучасних методів навчання розглядають такі польські науковці, як К. Сосницький, Ч. Купісевич, Ф. Шлоска, Ф. Шльосек та ін. Польські науковці напрацювали значну кількість класифікацій

методів навчання, а саме: методи засвоєння знань, пошукові, дискусійні (за К. Сосницьким); методи, засновані на слові, спостереженнях і вимірюваннях у практичній діяльності (за Ч. Купісевичем); методи засвоєння знань, пошукові, лабораторні (за Б. Наврочинським); методи засвоєння знань, пошукові, спрямування самостійної роботи студентів (за З. Вятровським); словесні, наочні, практичні, навчальних ігор (за К. Крушевським); опрацювання нового матеріалу, творчі, перевірки результатів навчання (за Й. Зборовським); теоретичного навчання (*лекція, обговорення, дискусія, опис, історія, пояснення*), практичного навчання (*розвиток навичок, власний приклад, практична діяльність, інструкція, постановка*) (за Т. Новацьким) [5]. Майже кожна класифікація охоплює такі методи навчання як засвоєння знань, пошукові, практичні. Отже, більшість класифікацій методів навчання польських учених мають одні й ті самі складові.

Найбільш осучаснену і повну класифікацію методів навчання надає Ф. Шлоска (F. Szloska) [8, с. 6]. Вона охоплює:

Методи викладання

- Лекція
- Розповідь
- Пояснення
- Опис

Наочні методи

- Демонстраційний експеримент
- Дидактичний фільм
- Експозиція

Проблемні методи

- Інтерактивні методи
- Психологічні карти
- Спостереження та вимірювання
- Семінар
- Метод плакатів

Програмовані методи

- Використання підручника
- Використання ПК
- Використання ТЗН

Практичні методи

- Виконання практичних завдань
- Лабораторний метод
- Метод проекту

Аналіз класифікації дає змогу стверджувати, що її автор вдало виділила групи методів та послідовність їх розташування. Запропонована Ф. Шлоскою класифікація відображає сучасні методи навчання, що використовують у вищій школі.

Однак для досягнення належних результатів навчання під час професійної підготовки майбутніх учителів викладачі польських університетів використовують комбінації різних методів навчання. Зауважимо, що вибір методів навчання залежить від багатьох чинників: цілей, змісту, дидактичних завдань, віку й кількості студентів у групі, часу та місця проведення заняття, а також від методичних і дидактичних умінь викладача. Він має не лише добре знати свій предмет, а й завдяки використанню

різноманітних методів навчання перетворювати заняття на цікаву й захоплюючу подію. Передові викладачі відмовляються від старих і не завжди дієвих методів викладання, а шукають власні стратегії, виявляють творчий підхід до організації праці студентів. Особливого значення під час професійної підготовки у вищій школі набувають проблемні, програмовані та практичні методи навчання. Адже саме завдяки цим методам легко заохотити студентів слухати й зосереджувати увагу; вони дозволяють студентам краще зрозуміти той теоретичний матеріал, який був почутий на лекції чи прочитаний у підручнику, або в електронному форматі та навчити використовувати здобуті знання у професійній практиці. Отже, розв'язання поставлених освітніх завдань вимагає від викладача вибору й застосування методів навчання, що активізують роботу студентів.

Проведене дослідження показало, що популярними інноваційними методами, які використовують у професійній підготовці майбутніх учителів, є: метод «*jigsaw*» (головоломка), метод «*метаплан*», метод «*дебати*», метод «*конференція ідей*», метод «*панельна дискусія*», метод «*фішбон*» (скелет риби), метод *випадків*, метод *ситуацій*, *мікруптинг*, метод *снігової кулі* тощо. Розглянемо ці методи детальніше.

Метод «*Jigsaw*» (головоломка) – дидактичний метод групової роботи. У використанні цього методу постає позитивна взаємозалежність студентів один від одного, вони вчаться бути відповідальними і працювати в команді. Сутність методу полягає у тому, що всіх студентів поділяють на групи. Кожна група розглядає певну тему. Кожен член групи бере на себе певний аспект того питання, який він вивчає найінтенсивніше. Отже, в кожній групі є лише один «експерт» із заданого аспекту проблеми. На цьому етапі кожна група отримує загальний, поверхневий погляд на проблему, а «експерти» самостійно вивчають певні її аспекти. Через деякий час початкові групи розформовуються й утворюються нові, в які об'єднуються «експерти» з кожного окремого аспекту проблеми. На цьому етапі відбувається обмін думками між «експертами», в результаті чого поглиблюється розуміння їхнього питання, що дозволяє їм усвідомлено й безпомилково передати зміст цього матеріалу іншим студентам їхніх груп. При цьому студенти вчаться уважно слухати своїх колег, самостійно пояснювати новий матеріал, задавати запитання і відповідати на них. На заключному етапі викладач перевіряє рівень засвоєння всіх аспектів проблеми кожним членом групи [4, с. 4–97].

Метод «*Метаплан*» (*metoda metaplan*) – об'єднує у собі елементи дискусії й демократичного прийняття групового рішення. Цей метод використовують для проведення аналізу й розв'язання певної проблеми, над якою у цей час працює вся академічна група. Для цього студентів поділяють на невеликі групи (4–6 чоловік) і вони надають відповіді

на запитання, пов'язані з проблемою, яка обговорюється за такими позиціями: реальний стан справ; як повинно бути в ідеалі; пропозиції щодо певних змін.

Роботу виконують на невеликих аркушах паперу із чітким викладом думок. Після цього кожній команді надають слово для короткого висвітлення своїх пропозицій. Далі ведучий (викладач) організовує процедуру голосування, під час якої кожен студент віддає свій голос за найбільш корисні, цікаві й перспективні, на його думку, пропозиції розв'язання наявної проблеми. Шляхом простого підрахунку голосів обирають найвдалішу пропозицію. Після цього студенти обговорюють шляхи впровадження цієї пропозиції у життєву практику [7, с. 15].

Метод «*Дебати*» (*metoda debaty*) – це структурований і публічно організований обмін думками з актуальної теми між двома сторонами. Під час своїх виступів команди мають на меті переконати третю сторону у своїй правоті й сформувати позитивне враження. Дебати, як ігровий метод, спрямований на досягнення таких результатів: уміння використовувати різні способи інтегрування інформації; уміння критично усвідомлювати одержану інформацію; уміння самостійно формулювати гіпотезу; уміння аргументувати власні погляди та репрезентувати їх; уміння враховувати погляди інших людей, толерантно ставитися до їх думок; уміння працювати в команді, брати участь у прийнятті рішень; здатність брати на себе відповідальність і приймати рішення в екстремальних ситуаціях.

Дебати проходять у три етапи:

1. *Підготовчий*. Визначають тему і мету дебатів, студенти переглядають літературу з метою пошуку необхідної інформації, обговорюють проблему, визначають ключові слова, занотовують факти, цитати, складають план виступу. На цьому етапі відбувається ознайомлення із проблемою, усвідомлення фактів.

2. *Етап проведення*. Дебати мають чітко регламентовану структуру й обмеження у часі. Студенти діляться на три команди. Перша команда стверджує певну ідею, друга спростовує і наводить контраргументи, третя – судді, які аналізують аргументи команд і ухвалюють рішення щодо перемоги певної команди. Гра має три раунди, в кожному з яких виступає по одному спікеру з кожної команди. Після кожного раунду проводять перехресне опитування учасниками команд для уточнення поглядів опонентів або виявлення недоліків. Команди мають право на п'ятихвилинний тайм-аут для консультації між учасниками гри, який можна використати відразу повністю або частинами.

3. *Підсумковий*. Після закінчення виступів обох команд, судді аналізують роботу й визначають команду переможця. Одним із суддів може бути викладач, який підсумовує роботу студентів на занятті й допомагає проаналізувати помилки [3, с. 224–225].

Метод «*Конференція ідей*» (*metoda konferencji Pomysly*) – це досконало підготовлений захід, який

здійснюється для збору ідей та пошуку підходів для вирішення складних проблем з певної тематики. Метою методу є звільнення думок студентів від стримуючих факторів і їх спрямування на обговорення і пошук оптимального розв'язання проблеми. Сутність методу полягає у тому, що велика за обсягом академічна група студентів поділяється на малі дискусійні групи, які впродовж невеликого, обмеженого часу проводять міні-конференції за чітко сформульованою проблемою. Кожна група обирає керівника й секретаря, який записує і сортує запропоновані ідеї. Після обговорення керівники груп збираються разом і проводять дискусію на підставі запропонованих усіми групами ідей із метою формування оптимального варіанту розв'язання проблеми [7, с. 18].

Метод «Панельна дискусія» (metoda dyskusji panelowej) – це обговорення проблемного питання із аудиторією за участі експертів у певній галузі (може бути й без них). Як альтернатива традиційному читанню лекцій, обговорення питання багатьма учасниками надає можливість розглянути проблему різнобічно, ознайомитися із різними поглядами, що значно переконливіше, ніж представлена інформація одним виступаючим. Панельна дискусія – не місце для формальних промов, презентацій PowerPoint або структурованого переліку того, що потрібно сказати. Цей метод дає оптимальні результати, коли створюється неформальна атмосфера, у якій учасники буквально «думають у голос», вчать висловлювати власні думки, критично мислять. Панельна дискусія передбачає три етапи. На першому – відбувається зацікавлення студентів проблемою дискусії; на другому – обговорення власне самої проблеми; на третьому – підсумовування і формулювання висновків [7, с. 20].

Метод «Фішбоун». Дослівно назву цього методу перекладають із англійської як «рибна кістка» або «хребет риби». Його сутність полягає у встановленні причинно-наслідкових взаємозв'язків між об'єктом аналізу й факторами, що впливають на нього. Додатково метод дає змогу розвивати в студентів навички роботи з інформацією та вміння аналізувати й розв'язувати проблемні ситуації. Основу цього методу становить схематична діаграма у формі риб'ячого хребта під назвою – діаграма Ішикави (Ісікави), що охоплює чотири основні блоки, представлені у вигляді: *голови* – проблема, питання або тема, які підлягають аналізу; *хвоста* – відповідь на поставлене запитання, знайдений розв'язок проблеми, висновки, узагальнення; *верхніх кісток* – на них фіксуються основні поняття теми, причини, які призвели до проблеми і *нижніх кісток риби* – факти, що підтверджують наявність сформульованих причин, або сутнісних ознак понять, зазначених на схемі. Сполучною ланкою усіх перерахованих елементів є основна кістка або хребет риби. Всі записи, що здійснюються на діаграмі, повинні бути короткими, точними, лаконічними й відображати лише основну сутність понять.

Метод випадків (metoda przypadków) полягає у розгляді деякої проблемної ситуації невеликою групою студентів і вирішенні певних труднощів щодо розв'язання цієї ситуації. Отримавши опис разом із кількома запитаннями, на які потрібно відповісти, студенти впродовж декількох хвилин формулюють нові запитання щодо цієї ситуації, а викладач відповідає на поставлені запитання. Сам розв'язок не завжди має бути певним і точним. Досить часто студенти знаходять декілька ймовірних варіантів виходу із ситуації. Важливо, щоб викладач показав можливість застосування в реальному житті віднайдених рішень.

Метод ситуації (metoda sytuacyjna) – аналогічний кейсовому методу. Він полягає в ознайомленні студентів із складною і новою для них ситуацією, визначенні аргументів «за» і «проти» певних дій у практичній ситуації, що допомагають їм обрати вірні варіанти її розв'язання. Завдання студентів – зрозуміти цю ситуацію і з'ясувати варіанти її розв'язання, а потім передбачити наслідки цього рішення. Студенти повинні потрапити в нову для них ситуацію, віднайти шляхи подолання проблеми, не посиляючись на свій попередній досвід.

Мікронинг (mikronauczanie) – це творчий студентський метод складної практичної діяльності. Його використовують у невеликих групах, які спочатку спостерігають за правильно дібраною частиною шкільного уроку тривалістю 5–20 хвилин, а потім здійснюють груповий аналіз та оцінювання цього фрагменту, щоб один із членів групи міг провести його з новими групами учнів, уже в удосконаленій версії.

Метод снігової кулі (kuli śniegowej) передбачає поєднання індивідуальної роботи з командною. Починається заняття із індивідуальної роботи кожного студента над конкретним питанням, яка має тривати близько 10 хвилин. Це може бути робота з вихідним матеріалом, незалежне спостереження, експеримент. Далі студенти продовжують працювати у парах упродовж наступних 10 хвилин, обмінюватися інформацією, здобутою на попередньому етапі роботи. Наступні 10 хвилин призначено для роботи в команді з чотирьох студентів. Закінчується навчальна діяльність у групах із восьми осіб. Після опрацювання команди пропонують вихідні позиції. Підбивають підсумок заняття. Цей метод досить трудомісткий. Кожен етап роботи збільшує кількість ідей для розв'язання завдання – вони «ростуть як снігова куля», водночас «дозріває» вирішення проблеми.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У процесі дослідження доведено, що особливого значення у професійній підготовці майбутніх учителів набувають проблемні, програмовані та практичні методи навчання. *Перевагами* запропонованих сучасних методів навчання, що активно використовують у практиці роботи вищих закладів освіти в підготовці майбутніх учителів, є активізація діяльності студентів під час практичної роботи;

групова робота, зміна різних команд; суперництво в процесі ігрової взаємодії у вирішенні навчальних завдань.

Отже, поставлене перед вітчизняними і польськими педагогами завдання розвитку особистості студента під час професійної підготовки майбутніх учителів потребує використання у їхній практиці комбінацій різних методів навчання, створення індивідуальної стратегії використання методів навчання. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розробленні авторської класифікації сучасних методів навчання у вищій школі.

Список використаних джерел

1. Євтушенко Н. (2016). Концепції підготовки майбутніх учителів у Польщі. *Теорія і практика управління соціальними системами*. №3. С. 52–60.
2. Кучай О. В. (2015). Методична система підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у Польщі: навч. посіб. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А, 103 с.
3. Присяжнюк І. С. (2017). *Дебати як комунікативний метод на заняттях з іноземної мови. Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах*: Матер. II Всеукраїнської наукової конференції. (24–25 березня 2017 р., м. Дніпро). Ч. II. / Наук. ред. О. Ю. Висоцький. Дніпро: СПД Охотник, С. 224–225.
4. Aronson E. (1978). *The Jigsaw Classroom*. SAGE Publications. Beverly Hills, 197 s.
5. Francuz W. M. (1995). *Dydaktyka przedmiotów zawodowych*. Przewodnik metodyczny dla słuchaczy studiów pedagogicznych w wyższych uczelniach technicznych. Politechnika Krakowska, Kraków, S. 31.
6. Okoń W. (1998). *Słownik pedagogiczny*. Warszawa: Żak, 246 s.
7. Przewodnik metodyczny dla nauczycieli: nowatorskie metody pracy z uczniami. (2015). Wrocław: Dobre Kadry, 56 s. URL: http://ntz.dobrekadry.pl/wp-content/uploads/2015/06/przewodnik_metodyczny_ntz.pdf.
8. Tarka R. (2011). *Specyfikacja metod prowadzenia zajęć*. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 57 s.

References

1. Ievtushenko N. (2016). Kontseptsii pidhotovky maibutnix uchyteliv u Polshchi. [Future teacher training concepts in Poland]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyu systemamy*. №3. S. 52–60.
2. Kuchai O. V. (2015). *Metodychna systema pidhotovky maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv zasobamy multymediinykh tekhnolohii u Polshchi* [Methodical system of training future primary school teachers with multimedia technologies in Poland]: navch. posib. Cherkasy: vydavets Chabanenko Yu. A, 103 s.
3. Prysiazhniuk I. S. (2017). *Debaty yak komunikatyvnyi metod na zaniattiakh z inozemnoi movy*. [Debates as a Communicative Method in Foreign Language Classes]. *Ukraina v humanitarnykh i sotsialno-ekonomichnykh vymirakh*: mater. II Vseukrainskoi naukovoi konferentsii. (24–25 bereznia 2017 r., m. Dnipro). Ch. II. / Nauk. red. O. Yu. Vysotskyi. Dnipro: SPD Okhotnik, S. 224–225.

4. Aronson E. (1978). *The Jigsaw Classroom*. SAGE Publications. Beverly Hills, 197 s.

5. Francuz W. M. (1995). *Dydaktyka przedmiotów zawodowych*. [Professional subjects didactics]. Przewodnik metodyczny dla słuchaczy studiów pedagogicznych w wyższych uczelniach technicznych. Politechnika Krakowska, Krakow, S. 31.

6. Okon W. (1998). *Słownik pedagogiczny*. [Pedagogical dictionary]. Warszawa: Zak, 246 s.

7. Przewodnik metodyczny dla nauczycieli: nowatorskie metody pracy z uczniami [Teacher's Guide: Innovative Methods for Working with Students]. (2015). Wrocław: Dobre Kadry, 56 s. URL: http://ntz.dobrekadry.pl/wp-content/uploads/2015/06/przewodnik_metodyczny_ntz.pdf.

8. Tarka R. (2011). *Specyfikacja metod prowadzenia zajęć*. [Learning methods]. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 57 s.

O. Shapran, N. Babchenko

Modern teaching methods in future teacher preparation in Republic of Poland

The article examines different approaches to the classification of teaching methods in Ukraine and Poland. The classification of teaching methods of the Polish scientist F. Szloska is analyzed by the authors. The main factors of teaching method choosing in the higher school are defined in the article; the content of innovative methods used in professional training of future teachers is examined («jigsaw» puzzle, «metaplan», «debate», «conference of ideas», «panel discussion», «fishbone», method is revealed cases, the method of situations, the micros coping, the method of the snowball).

It is determined that the advantages of the offered modern teaching methods, which are actively used in the practice of work of higher education institutions in the preparation of future teachers activates the students' activity in the process of practical work; group work, teams changing; rivalry in the process of game interaction.

In the article it is proved that the task of personality developing of students in the course of professional training of future teachers posed by domestic and Polish teachers requires the use of combinations of different teaching methods in their practice, creation of their own individual strategy of choosing teaching methods.

Keywords: teaching methods, teaching ways, classification of teaching methods, education reform, individual strategy of choice of teaching methods, vocational training, future teachers.